

Recomanacions de vacunació contra la grip

Campanya 2020-2021

La campanya d'aquest any està condicionada per la incertesa al voltant del comportament que pugui presentar el nou coronavirus SARS-CoV-2. Per aquest motiu, es posa èmfasi especial d'augmentar les cobertures de vacunació contra la grip especialment en el personal sanitari i sociosanitari, gent gran, preferentment a partir dels 65 anys i persones de qualsevol edat amb condicions de risc. L'objectiu és protegir les persones més vulnerables a la grip, disminuint al màxim que sigui possible la incidència de la grip en aquests grups diana, que en gran part coincideixen amb els de la COVID-19, i contribuir a reduir l'impacte sobre la pressió assistencial. Amb aquesta finalitat s'ha consensuat amb la resta de l'Estat:

https://www.msbs.gob.es/profesionales/saludPublica/prevPromocion/vacunaciones/docs/Recomendaciones_vacunacion_gripe.pdf

Establiment o reforç d'estratègies adreçades a millorar les cobertures de vacunació

- ✓ S'haurà de reforçar la captació de les persones incloses en el grup d'edat major o igual de 65 anys i en el personal sanitari i sociosanitari, sense deixar de posar èmfasi en les persones amb altres condicions de risc.
- ✓ Els objectius per a la temporada 2020-2021 són assolir o superar cobertures de vacunació del 75 % en persones grans, preferentment a partir dels 65 anys i en el personal sanitari i sociosanitari, així com superar el 60 % en embarassades i en persones amb condicions de risc.
- ✓ Aquests objectius estan d'acord amb els que ha establert l'Organització Mundial de la Salut (OMS) i la Comissió Europea d'aconseguir cobertures d'almenys el 75 % en gent gran tan aviat com sigui possible i augmentar les cobertures de vacunació a professionals sanitaris i grups de risc.
- ✓ S'estableixen estratègies que permetin el mesurament de cobertures en els grups d'alt risc de complicacions perquè presenten condicions clíniques especials i s'haurà d'aprofitar qualsevol contacte amb el sistema sanitari per establir la recomanació de vacunació i vacunar.
- ✓ S'haurà de reforçar el compromís de les organitzacions de personal sanitari, sindicats, col·legis professionals i societats científiques amb la vacunació anual contra la grip, i instar-los que traslladin als seus integrants la recomanació de vacunació per responsabilitat ètica amb les persones de risc a les quals atenen.

Data d'inici de la campanya

La campanya de vacunació s'iniciarà a partir del 15 d'octubre. Tot i això, per la importància estratègica que té el personal sanitari i sociosanitari, es prioritzarà la seva vacunació durant la primera quinzena del mes d'octubre, juntament amb les persones institucionalitzades.

Composició de la vacuna

Al mes de febrer, com cada any, l'OMS va publicar la composició de la vacuna per a l'hemisferi Nord.

Les **vacunes trivalents** recomanades per a aquesta temporada 2020-2021 han de contenir els components següents.

Les produïdes a partir **d'ous embrionats** i les vacunes vives atenuades:

- soca anàloga a A / Guangdong-Maonan / SWL1536 / 2019 (H1N1) pdm09
- soca anàloga a A / Hong Kong / 2671/2019 (H3N2)
- soca anàloga a B / Washington / 02/2019 (l'inatge B / Victòria)

Les produïdes a partir de **cultius cel·lulars**:

- soca anàloga a A / Hawaii / 70/2019 (H1N1) pdm09
- soca anàloga a A / Hong Kong / 45/2019 (H3N2)
- soca anàloga a B / Washington / 02/2019 (l'inatge B / Victòria)

Totes les soques recomanades són diferents a les de l'any passat.

L'OMS recomana que les **vacunes antigripals tetravalents** portin, com en la temporada anterior, a més de les soques incloses a la trivalent, **una soca anàloga a:**

B/Phuket/3073/2013 (l'inatge B / Yamagata).

Font: WHO. Recommended composition of influenza virus vaccines for use in the 2020-2021 northern hemisphere influenza season. Disponible a:

https://www.who.int/influenza/vaccines/virus/recommendations/2020-21_north/en/

Dosis i pautes de vacunació

La vacunació antigripal es du a terme mitjançant l'administració d'una dosi de vacuna durant la campanya. Tant per als adults com per a la població infantil s'administren dosis de 0,5 ml a partir dels 6 mesos d'edat (independentment de la vacuna administrada).

En els menors de 9 anys que es vacunen per primera vegada, s'han d'administrar dues dosis de vacuna amb un interval mínim entre dosis de 4 setmanes. En les temporades successives, se n'administra una sola dosi.

Grups de risc que cal vacunar

1. Persones d'edat igual o superior a 60 anys. Cal fer un èmfasi especial en aquelles persones que conviuen en institucions tancades

2. Persones de menys de 60 anys que presenten un alt risc de complicacions derivades de la grip:

- Infants (a partir dels 6 mesos) i adults amb malalties cròniques cardiovasculars (inclosa la hipertensió), neurològiques o respiratòries (incloses l'asma, la displàsia broncopulmonar i la fibrosi quística)
- Infants (a partir dels 6 mesos) i adults amb:
 - diabetis mellitus
 - obesitat mòrbida (índex de massa corporal ≥ 40 en adults, ≥ 35 en adolescents o ≥ 3 DE en la infància)
 - malaltia renal crònica i síndrome nefròtica
 - hemoglobinopaties i anèmies
 - hemofília, altres trastorns de la coagulació i trastorns hemorràgics crònics, i també receptors d'hemoderivats i transfusions múltiples
 - asplènia o disfunció esplènica greu
 - malaltia hepàtica crònica, inclòs l'alcoholisme crònic
 - malalties neuromusculars greus
 - immunosupressió (incloses les immunodeficiències primàries i l'originada per la infecció pel VIH, per fàrmacs –inclòs el tractament amb eculizumab– o en els receptors de trasplantaments i dèficits del complement)

- càncer i hemopaties malignes
- implant coclear o en espera de l'implant
- fístula de líquid cefalorraquidi
- malaltia celíaca
- malaltia inflamatòria crònica
- trastorns i malalties que comporten disfunció cognitiva: síndrome de Down, demències i altres

En aquest grup, cal fer un èmfasi especial en aquelles persones que necessitin un seguiment mèdic periòdic o que hagin estat hospitalitzades l'any precedent.

- Infants i adolescents, de 6 mesos a 18 anys, que reben tractament prolongat amb àcid acetilsalicílic, per la possibilitat de desenvolupar una síndrome de Reye després de la grip.
- Persones de qualsevol edat (≥ 6 mesos) institucionalitzades de manera perllongada.
- Dones embarassades en qualsevol trimestre de gestació i dones durant el puerperi (fins als 6 mesos després del part i que no s'hagin vacunat durant l'embaràs).
- Menors entre els 6 mesos i els 2 anys d'edat amb antecedents de prematuritat menor de 32 setmanes de gestació.

3. Persones que poden transmetre la grip a les que tenen un risc alt de presentar complicacions:

- Personal dels centres, serveis i establiments sanitaris tant d'atenció primària com especialitzada i hospitalària, pública i privada, així com el personal d'oficines de farmàcia. Es farà èmfasi especial en el personal que té contacte mantingut amb pacients d'alguns dels grups d'alt risc descrits anteriorment.
- Persones que treballen en institucions geriàtriques o en centres d'atenció a malalts crònics, especialment les que tinguin contacte continu amb persones vulnerables.
- Estudiants en pràctiques en centres sanitaris.
- Persones que proporcionin cures domiciliàries a pacients d'alt risc o a gent gran (definites en els apartats 1 i 2).
- Persones que conviuen a la llar, inclosos els infants a partir dels 6 mesos d'edat, amb d'altres que pertanyen a alguns dels grups d'alt risc, per la seva condició clínica especial (esmentades al punt 2).

4. Altres grups als quals es recomana la vacunació:

- Persones que treballen en serveis públics essencials, especialment en els subgrups següents:
 - Forces i cossos de seguretat de l'Estat i policia autonòmica o local
 - Bombers
 - Serveis de protecció civil
 - Persones que treballen en els serveis d'emergències sanitàries
 - Treballadors d'institucions penitenciàries i d'altres centres d'internament per resolució judicial (inclosos els centres d'acolliment d'immigrants)
- Persones amb exposició laboral directa a aus domèstiques o porcs, en granges o explotacions avícoles o porcines, i també a aus salvatges. La finalitat és reduir l'oportunitat de coinfecció de virus humà i aviari o porcí, i disminuir la possibilitat de recombinació genètica de tots dos virus.
- Tenint en compte la situació epidemiològica actual i la importància de mantenir els serveis educatius actius, per aquesta campanya 2020-2021 també es considerarà el col·lectiu de docents com un servei públic essencial on es recomana la vacunació.

Es recomana que les persones que pertanyen al grup de serveis públics essencials siguin vacunades pels mateixos serveis sanitaris que els corresponguin.

Malgrat que hi ha recomanacions d'algunes institucions, es recorda que per a la campanya antigripal 2019-2020 no es considera grup de risc –a l'efecte de rebre la vacunació antigripal de manera sistemàtica– la població sana, infantil o adulta de menys de 60 anys, no inclosa en els apartats 1, 2 i 3.

Vacunes distribuïdes pel Departament de Salut per a la campanya de vacunació de l'any 2020-2021

Per a aquesta campanya de vacunació s'han adquirit un total de 1.450.000 dosis de vacunes, 230.000 dosis addicionals a la campanya de vacunació 2019-2020 (1.220.000).

Les dosis per a la temporada de vacunació antigripal 2020-2021 són les següents:

Vacunes trivalents d'immunogenicitat reforçada (600.000 dosis)

- 600.000 dosis de vacuna Chiromas® de Seqirus

Vacuna antigripal d'antigen de superfície, inactivat, amb adjuvant MF59C.1.

Vacunes tetravalents (850.000 dosis)

- 192.000 dosis de vacuna Fluarix Tetra® de GSK

Vacuna antigripal tetravalent de virus fraccionats, inactivats.

- 658.000 dosis de vacuna Vaxigrip Tetra® de Sanofi-Aventis

Vacuna antigripal tetravalent de virus fraccionats, inactivats

Les vacunes es distribuïran amb agulles amb sistemes de bioseguretat.

Altres vacunes

El Ministeri de Sanitat ha negociat l'adquisició de dosis addicionals de vacuna antigripal per a aquesta campanya amb la finalitat de complementar les adquirides per les comunitats autònomes.

Indicacions d'utilització de les vacunes per tipus de vacuna

Vegeu la Taula 1 a l'annex d'aquest document on s'especifica el tipus de vacuna indicada segons la població destinatària per aquesta campanya 2020-2021.

Mesures a tenir en compte per a la vacunació

D'acord amb les indicacions del Departament de Salut, per tal de garantir les mesures higièniques i la seguretat dels usuaris, cal tenir en compte:

- Habilitar espais diferenciats per atendre les persones infectades pel coronavirus SARS-CoV-2 i altres patologies i per a l'administració de les vacunes.

Es recomana buscar espais alternatius per a la vacunació i externs al centre sanitari on es pugui desplaçar el personal sanitari i on es garanteixin les mesures per a una correcta vacunació:

- Els espais han de complir amb les normes de neteja, desinfecció i ventilació que s'han establert en el marc de la COVID-19.
- Han de marcar-se les distàncies que garanteixin el distanciament físic recomanat.

- S'ha de disposar de gel hidroalcohòlic per a les persones que acudeixin a vacunar-se o acompanyants.
- S'ha de disposar d'un circuit diferenciat d'entrada i sortida.
- Prioritzar el desplaçament del personal sanitari a institucions geriàtriques, centres d'atenció a malalts crònics, centres d'acollida o altres centres similars.
- Oferir la vacunació a totes les persones incloses als grups de risc i aprofitar la vacunació oportunista no solament a les persones ateses per qualsevol motiu als centres sanitaris o domicilis, sinó també als acompanyants o convivents si n'està recomanada la vacunació.
- Respectar les recomanacions establertes pel Departament de Salut en matèria de funcionament dels centres sanitaris.
- Respectar la normativa vigent pel que fa a la utilització de mascaretes de la població general (Ordre SND/422/2020 de 19 de maig) i altres mesures preventives.
- Per a l'acte vacunal, es recomana que el professional que administra la vacuna es col·loqui en el lateral o darrera de la persona a vacunar.

Vacunació i infecció per la COVID-19

1. Vacunació antigripal de persones que han tingut infecció per la COVID-19 i dels seus contactes estrets

Una gran part dels pacients amb COVID-19 pertanyen a grups de risc en què està indicada la vacunació antigripal. La vacunació també està indicada en les persones que poden transmetre la grip a d'altres que tenen un alt risc de presentar complicacions. Davant els dubtes que planteja la vacunació d'aquests pacients i els seus contactes, es recorda que totes les vacunes antigripals que es disposa per a aquesta campanya són inactivades i presenten les següents contraindicacions:

- Patir una malaltia aguda moderada o greu;
- Haver patit una reacció al·lèrgica greu (per exemple, anafilaxi) a algun component (excepte l'ou) de la vacuna o després d'haver rebut una dosi prèvia de vacuna antigripal inactivada;

- Antecedents de la síndrome de Guillain-Barré (GBS) a les 6 setmanes posteriors d'haver rebut una dosi de la vacuna contra la grip.

La immunosupressió, l'embaràs i la lactància no són contraindicacions per a la vacuna antigripal inactivada.

No es coneixen contraindicacions mèdiques per vacunar persones que han superat la COVID-19 i, en principi, no caldria esperar un temps específic després de la malaltia. L'evidència recent mostra que la mortalitat dels pacients amb COVID-19 es duplica quan també estan infectats pel virus de la grip. No obstant això, per minimitzar el risc de transmissió, es recomana posposar la vacunació fins a finalitzar els dies d'aïllament recomanats. De la mateixa manera, els contactes estrets d'un cas confirmat que pertanyin als grups en els quals es recomana la vacunació contra la grip podran vacunar-se un cop superat el període de quarantena sense haver desenvolupat símptomes.

Així mateix, les persones en les quals es recomana la vacunació antigripal que pateixin infecció activa per la COVID-19 i que no requereixin ingrés hospitalari ni tractament immunosupressor podran vacunar-se un cop superat el quadre clínic i després de finalitzar el període d'aïllament establert.

2. Vacunació antigripal de persones hospitalitzades per COVID-19

2.1. Administració de la vacuna durant l'ingrés

Els pacients ingressats amb COVID-19 poden rebre tractament amb corticoides a dosis elevades i altres fàrmacs immunosupressors, com tocilizumab o anakinra. La immunosupressió en si mateixa no és una contraindicació per vacunar contra la grip, de fet, es considera una indicació de la vacuna antigripal inactivada, encara que la resposta a la mateixa pugui estar compromesa. Per aquest motiu, tot i la contraindicació general de vacunació de persones que pateixen una malaltia lleu o moderada, es proposa valorar el balanç benefici / risc de la vacunació enfront de la grip en ingressos de llarga durada per la COVID-19 quan la condició clínica ho permeti.

2.2. Administració de la vacuna després de l'hospitalització

Els pacients que han rebut l'alta hospitalària després d'un ingrés per la COVID-19 i que tenen un alt risc de complicacions per grip podran rebre la vacunació antigripal una vegada que hagi començat la campanya de vacunació.

Es podrà valorar la vacunació immediatament abans de l'alta o fer-ho posteriorment després de la finalització del període d'aïllament que s'estableixi. Com a factors a tenir en compte, s'ha de sospesar el risc de perdre l'oportunitat de vacunació després de l'alta i, en el cas d'haver rebut tractament immunosupressor, la possibilitat d'obtenir una pitjor resposta a la vacunació quan menor sigui el temps transcorregut entre la finalització del tractament i l'administració de la vacuna. Pel que fa a la data d'alta, cal tenir en compte que hauria de vacunar-se com a mínim dues setmanes abans de l'habitual començament de l'epidèmia de la grip.

No hi ha evidència científica que indiqui un major risc d'infectar-se pel coronavirus SARS-CoV-2 o de patir la COVID-19 de més gravetat per haver rebut una vacuna contra la grip.

A principis del mes de juliol va circular per les xarxes socials un document titulat "*Posible causa de la pandèmia por coronavirus: Interferència immunològica entre el POLISORBATO 80 de la vacuna antigripal adjuvada y el SARS-CoV-2*", de Gastón Añaños i col·laboradors. En aquest document es relaciona la mala evolució de les persones infectades pel coronavirus SARS-CoV-2 amb l'exposició prèvia a la vacuna contra la grip.

Davant la confusió que aquest document pogués haver generat, el Ministeri de Sanitat va redactar una nota en la qual informa de la dubtosa qualitat científica i metodològica del document esmentat i, a més, puntualitza el següent:

- La vacuna contra la grip prevé la malaltia causada pel virus de la grip i té impacte en la reducció de l'hospitalització i la mortalitat a les persones amb més risc de malaltia greu. Conseqüentment també redueix la càrrega assistencial sobre el sistema de salut.
- En el context de la pandèmia de la COVID-19 encara, és més important augmentar les cobertures de vacunació contra la grip a les persones en què la vacunació està recomanada.
- No hi ha un major risc d'infectar-se pel coronavirus SARS-CoV-2 o de patir la COVID-19 de major gravetat per haver rebut una vacuna contra la grip. De fet, diversos estudis

apunten que la vacunació contra la grip podria associar-se amb menor gravetat i menor mortalitat per la COVID-19.

https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/prevPromocion/vacunaciones/docs/COVID-19_Vacunaciongripe.pdf

Programa de vacunacions, 5 d'octubre de 2020

Annex: Taula 1. Recomanacions del tipus de vacuna segons la població destinatària per a la campanya 2020-2021

Població destinatària principal	Nom comercial	Tipus de vacuna	Via d'administració (fitxa tècnica)	Edat indicada (fitxa tècnica)
Institucionalitzada ≥75 anys	Fluzone HD® (Sanofi Pasteur) (capses de 10 unitats)	Fraccionada d'immunogenicitat reforçada (alta càrrega antigènica)	Intramuscular	≥65 anys
Resta de persones institucionalitzades ≥65 anys ≥65 anys preferentment amb problemes de salut crònics	Chiromas® (Seqirus) (capses de 10 unitats)	Subunitats d'immunogenicitat reforçada (adjuvada)	Intramuscular	≥65 anys
Grups prioritaris de qualsevol edat >6 mesos	Vaxigrip Tetra® (Sanofi Pasteur)* (capses 1 unitat)	Fraccionada tetravalent	Intramuscular o subcutània	A partir dels 6 mesos
Grups prioritaris de qualsevol edat >6 mesos	Fluarix Tetra® (GSK)* (capses d'1 unitat)	Fraccionada tetravalent	Intramuscular	A partir dels 6 mesos

*Les vacunes estaran disponibles segons distribució territorial. Per a més informació contactar amb el referent de vacunes del Servei de Gestió de vacunes territorial (SEGIV) corresponent.

Annex 2. Taula de composició de les vacunes antigripals per vacuna, campanya 2020-2021

Tipus de composició	Fluarix Tetra	Vaxigrip Tetra	Chiromas	Fluzone HD
Composició	Clorur de sodi (3,75 mg) Hidrogen fosfato de sodi dodecahidrat (1,3 mg) Dihidrogenfosfat de potassi (0,2 mg) Clorur de potassi (0,1 mg) Clorur de magnesi hexahidrat Hidrogen succinat d'α-tocoferil Polisorbat 80 Octoxinol 10 Aigua per a preparacions injectables	Solució tampó: clorur de sodi, clorur de potassi, fosfato de disodi dihidratat, fosfat dihidrogen de potassi i aigua para preparacions injectables	clorur sòdic, clorur potàssic, fosfat potàssic dihidrogenat, fosfat disòdic dihidratat, clorur magnèsic hexahidrat, clorur càlcic dihidratat i aigua per a injecció	Solució isotònica de clorur de sodi tamponada amb fosfat de sodi clorur de sodi, fosfat de sodi monobàsic, Fosfat de sodi dibàsic i aigua per a preparacions injectables) i Octoxinol-9
Adjuvant			MF59C.1 (9,75 mg d'esqualè; 1,175 mg de polisorbat 80; 1,175 mg de sorbitol trioleat; 0,66 de citrat de sodi; 0,04 mg d'àcid cítric i aigua per a injecció)	
Traces de producció	ou (ovoalbúmina, proteïnes de pollastre), formaldehid, sulfat de gentamicina i desoxicolat de sodi	ou (ovoalbúmina), neomicina, formaldehid i octoxinol-9,	ou (ovoalbúmina, proteïnes de pollastre), kanamicina, sulfat de neomicina, formaldehid, bromur de cetiltrimetilamoni (CTAB) i hidrocortisona	ou (ovoalbúmina, proteïnes de pollastre) i formaldehid